

مستشرقان

طبع و محل اداره :

م. ل. اوغمنده امنیت
 سندوخی جوارنده
 شکول بقوشنده
 ۲۲ نومرو

سلک. زه موافق آثار
 جدیه مع المنونبه
 قبول اولنور

درج ابدله بن آثار اعاده اولنور

دیر ، فلسفه ، علوم ، معنوی ، ادبیات تاریخ ، و سیاسیامده و بالخاصه احوال و شئون اسلامیه بحث ابرو هفته ده بر نشر اولنور.

صاحب و مؤسسلری :

آبونه بدلی

در سعادتده نسخه سی ۵۰ یا ۵۰۰

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب
 تاریخ تاسیسی

قبیله دن مقوا بورو ابله کوندریلمیره سنوی

۲۰ غروش فضله آلدر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	التی آیلنی	غروش
۶۵	۲۵	۲۵
۶۰۵	۲۰۵	روبله
۱۷	۹	فرانق

یدنخی جلد

۱۵ کانون اول ۱۳۲۷

۷ محرم الشریفه ۱۳۳۰ یخشنبه

عدد : ۱۷۳

— بز صاغنك قوش بيكنك زدينه كيشه يز . آنجاق بعدالمقاتله جنازه لر مزي كوتوره بيليرلر . ديوب سلاخانديلر . مأمورتي بوجواب ايله اعاده ايتدم . بر از صوكره قوش بيكنك منشي سي كلوب اميرك آرزوسني تبليغ ايتدي . آدملم :

— بز اميره قول اولق ايچين دكل ، شهزاده مزه خدمت ايتك ايچين بخارايه كلدك . ديديلر منشي ، بر ايش كوره ميهر ك دوندي ، كيتدي . ايكي كون صوكره يول حاضر لغنده بولنوركن (اسكندر خان) ايله نائيب غلام وبوتون ارقداشلري اشيلاريني اوموزلامش اولدقاري حالده كلديلر و :

— امير بخارا ، هر بريمزه اعتراف عبوديت ايتمه مزي تكليف ايله دي . هيچ بريمز قبول ايتديكمز ايچين بزه يول ويردي . بوسبدين تكرار خدمتكزه التجا ايلبورز . ديديلر .

بو صحبت اتناسنده بر طاقم آلاچقيلر ورود ايدهر ك بولنردن ايكي بيك اتتون قدر مطالبه ده بولتديلر بن نائيب غلامه :

— اكر بكا وفاكار اولايديك بوقدر پاره يي ساده جه سن خرج ايدرديك . ديدم . محجوبانه باشي اكدي .

صوكره كاندان اسكندر خان :

— سن نه فكرده سگ ؟ ديه صوردم .

— بخارالي ايكي قادينه تعلق پيدا ايتدم . انلر كليجهك اولورسه بخاراده قالمايه مجبورم . جواني ويردي . قادينلره خبر كوندردم برلكده كليرلسه بهرينه بيكر اتتون ويريرم ديدم . قبول ايتمه ديلر . بوسبيله اسكندر خان ده بخارادن چيقامادي .

نائيب غلامك بورجلريني ويرمكه برابر كنديلرينه آت وسلاح ده ساتين آلدم . چونكه مصرف ايتك ايچين كرك آتاريني ، كرك سلاحلريني الدن چيقارمشلردى .

بش اتني كون ايچنده حاضر لائوب بلخه متوجهأ يوله چيقديق .
مترجمي

طاهر المولوى

مسائل حياتيه

عصر لردنبري يووارینوب كلن شرق مسئله سنك حالا حل ايدلديكي وعالم سياسياتده آرايه صيراده تكون ايدن شئونانده هر حالده شرق قريبي دائره احتواسندن خارج براقه مديني كي ، محافل سياسيه ده موضوع مسائل دوليه آراسنده شرق قريبه متحدث وقایعك - سياسيات عموميه اعتباريله - هر شيدن زياده نظردقتي جلب واوروپا آفاق سياستنده ينه غرب غرب جريانلرك تولدینه سببیت ويرديكندن اكلاشلمشدركه شرق مسئله سي خيلي زماندنبري باشلي باشنه بين الدول مهم بر مسئله سياسيه شكلي آلمشدر .

قبيلامادم ، اما بر حکمداری رذائندن قورناردیغمدن جناب حثك عفونتي امید ایدهرم .

نماز بيتنجه امير ، آتسه بیدي ، اهالي حاضره ينه يرلره قاپانوب عرض تعظاياته بولوندي . بنده اورادن صاووشوب اقامتكاهمه كلدم . برقاج كون صوكره ضبطيه ناظري ، بني زنا ايله اتهام ايتك اوزره اميردن امر آلدی . فقط تهمت واقعه ثابت اولامادی . چونكه هيچ بر وقت يالكر قالمادینم و دائماً التمش ، یتش كيشی ايله بولونديغم آكلاشیلدی . امير ، بوندن بر شي چيقمادینغي كورنجه معيتمه نفاق القاسيه بندن آيبرمق ايتسده دي . لکن بو ائشاده روسلرك تاشكندی استيلا ایدهرك بخارايه يورومك فكرنده اولدقاري ايشيدیلنجه امير بخارا بنله و آرقداشلرمله اوغراشمانی براقوب عاجلا سمرقنده كيتدي .

بوندن بالاستفاده هندستانده بولونان عمجه سردار محمد اعظم خانه برعريضه يوللادم . وان شاء الله كنديمي قورتاروب بلخه كیده جكم . ممكن اولديني صورتده سزده (سوات) طريقتدن (جترال) وبدخشانه كليكر . بلخه بولوشالم ديدم . بر مکتوب ده كي بلخه كي عسكر مزه كونده روب ياقينده كله جكمي بياديردم . بر استدعا نامه ده سمرقنده كي بخارا اميرينه ارسال ايله مساعده سني رجا ايتدم .

بو استدعا نامه يي (ناظر حيدر خان) و (كاندان نظير) وساطتيله ارسال ايله مش اولديغندن كرك (قوش بيكي) نك كرك (كوتوال) ك خبري يوقدي . بالاخره معلومات آلينجه :

— ايچين بز دن اذن آلمان اميرك زدينه آدم وعريضه يوللادك ؟ ديهه تويخه قاقشديلر .

— امير حضرتلرينك خيلي آدمي وارسه ده بولنردن برينك بنم فوقده اولماسني قبول ايدمه م . جواني ويردم .

— عسكر يوللارو آدمكزي يولدن چويريرز . تهديدنه قالقديلر .

— او وقت بنده اميرك مساعده سني آلمان يوله چيقارم . مسؤليتني سزه عائد اولور . ديدم .

امير ، استدعا نامه يه جواب ويرمه ديكي كي كونده رديكم آدمي ده ياننده آليقويدی . بر قاج كون صوكره (جنرال علي عسكر خان) ي اميرك زدينه اعزام ومساعده مخصوصه سني استرحام ايله دم . بونك اوزرينه عقد ايديلن مجلس مشاوره ده اميرك نقداً ياخود ذخيره بكا بر معاوتتي اولمادېغندن بخاراده آليقوناقلم پكده موافق اولامايه جني سويله نيهر ك مملكته عزيمت خصوصه رخصت ويريلدی .

امير ، قوش بيكنه ده بر امر نامه اسبال و آدملمدن كندی خدمته كيرمك ايتسه ينلر اولورسه قبولني توصيه ايتدي .

قوش بيكي :

— آدملركزي زدمه كوندر ك . ديهه بكا خبر يوللادی . مقصدی

اولا اونلري ، صوكره بني اسير ايتك اولديغني آكلادم .

— بر شي سويله مك فكرنده ايسه كز تشریف بوپورك . بنم ياننده

سويله يكرز جواني ويردم . آدملمده :

آوروبانك بيبوب توكه نمين مهاجمات دائمه سي آرسنده قاعده دينيه ربه لرندن قور تولمش اولديغني ادا ايدن غرب ديپلوماتلرينك بتون اجراءت سياسيهرلي حس ديندن آزاده اوله مديغني كبي تايمس كبي دنيا نك اك مهم جرائد سياسيهرسي بيله قلمني سائقه تعصب دن محافظه ايدمه ميور .

انفعالات دينيه نك اوروپا سياست دوليه سنده حكومفرما اولديغني ادا ايتك كبي بر تغليط افكاره صامق تصور ايديله مز . سياسي اتك دينك درجه تاثيراته كلنجه شو قدر سنه دنبري انكليز محافل سياسيهر سنده باش و كيل بولنان غلادستونك - كه بو آدم دنيا نك اك متعصب وصوفي بر خرستيانيدر . براقديغني دستور ديني اوزرينه مؤسس مسلك سياسي ، كنديسي ايجون ماتي اراسنده اك ممتاز و بلند بر موقع احضار ايتش و انكليزلر ايجونده اك بيوك بر سيا وشايان پرستش بر وجود مقدس اولق اوزره طائلشدر .

فقط دوشونولسون كه غرب صحنه سياستك عامللري اعتبار ايدبلان رجال سياسيهر نك امور مهم دولتي يد اقتدارلرينه كچيرمليله منافع مليه لرينك تايمينني اك زياده شرق افقارنده آرامشدر ، دها دوغرويبي ضربات مهلكه لريني عالم اسلام اوزرينه اينديرمشدر . بناء عليه قرون وسطي نك وجوده كتيرديكي دين محاربه لرينك تكملات مدنيه نك اك برنجي رهبرلري اولان بر هيئت اجتماعيه انسانيه افرادينك فكرلر نده مركزوز اولديغني كوردجه ! قاندين اورمك اختلال و مجادلر دن متولد محارباتك وقايع تاريخه سني نقل ايتمكدن بيله توحش كوسترن انسانيتپرور - لرك (!) ظواهر احوالريني تكذيب ايدن افعال مكروهه لريني مشاهده ايتدجه ارتق انسانيته آجيمق خصوصنده مدنيتك بر تاثير و نفوذه مالك اولديغني كركي كبي ظاهر اوليور .

درت عصر دنبري توالي ايدن مسائل شرقيه اوزرينه محاربات مهاديه غايه مقصودي حل ايدمه مدي . اوروپا دولتلري شرقه توجه نظر ايتدكاري زمانك ايلك دورلر نده عمانلي ايمراطورلني سطوت قاهره سييله دول موجوده نك تكميلنه تفوق ايتش ، رصين بر حاكميته مالك و هيچ برسله غالبيتك اتنده سرفرو ايتيه جك بر قوت و حاكميتي حاز بولنيوردي . دور سلطان سلیمان قانوننده اوروپا حكومتلرينه احسان ايدبلان امتيازات اجنبيه نك بليه مهلكه سي اولق اوزره سينه ممالك اسلاميه نك تقسيم حقنده منعقد بيلانلر رقابت دوليه نك ميدانه قويدغني مانعه سايه سنده بو زمانه قدر سورونجمه ده قالدی ، فرانسه نك قتوليكلك اوزرينه حق حمايه سني تايمين ايدن قينارجه معاهده سي تاريخ عثماننده اك مظلم صيغه لرني اشغال ايتمشدر . دول معظمه ايمراطورلرينك ملاقات متعددلري نتيجه سنده اتفاق اراتك وجود بوله مامسي شرقك او قدر هضمي سهيل لوقه لر دن اولديغني اكلاتدي .

تلسيت رافورده ناپوليون ايله چار الكساندر ممالك عثمانيه نك صورت تقسيمنده استانبولك هر بری كندی حصه سنه عدم اصابتدن متولد اختلافدر كه مسئله نك حلنه مانع اولدي . روال ملاقاتنده كي متخذيپلان

دولت عليه عثمانيه نك اداره مشروطه يني اعلان ايتسيه در كه بر زمان مرقه قدر تاخير اولندي .

حالبوكه صوك بوتسدام ملاقاتنده احضار ايدبلان تدابير قطعيه نك موقع تطبيق عجاها نكي صحنه لر اوله جغني دها اوزمالر رجال سياسيونجه كشف ايديله رك اكلاشيلمشدر . حاكميت اسلاميه نك ايكي مهم قسم نك احساس ايجون صوك بر قرار ايله اوته دنبري ظهور ايدن حادثاته تماميله بر خاتمه قطعيه چكك امليله اك جدي تشبانه باشلامشدي .

حتى كچن هفته فرانسه پارلامنتوسنده فرانسر و المان اتلافی حتنده كي مذاكره ده موسيو « ژورس » ك ماهدات خفيه حذره كي شدتلي بياناتي بو حقيقتي كركي كبي توضيح ايتمشدر . موسيو ژورس : « ۱۹۰۰ معاهده خفيه سنك نتايجي اولق اوزره فرانسه بومعاهده بن فاسي ، سزده تركيه نك لندن طرابلسي آليرسكز و ينه بز تركيا ايله حسن مناسباتمزي محافظه ايدر كبي كورونورز . ايشته شركت وقوت ماديه سني محافظه ايتش ، فقط طريق راستيدن آيريلش اولان فرانسه نك اخلاق دوليسي ! » ديه باغرمشدر . بو سوزلر مجلس آراسنده كور اتيلره باعث اولمش ايسه ده موسيو ژورس سوزينه دوام ايتمشدر .

طبيعي بواجوبه اتفاقك ايكي بيوك دشمن دولته تأسيسي و فرانسر لرك عروقنده كي حس انتقامه ملو غرور ملي هيچ بر وقت تسكين ايديله - مديكي حالده فاس مسئله سننده المانيا ايله فرانسه اراسنده بر دنبره بر مقارنت وزمين اتلاف بولنيورمسي ، ارتق حاكميت اسلاميه نك اوزرينه ايتك ايجون حاضرلنان ضربه ده او انفعال و انتقام حسلرينك تعطيل تاثيرات ايتديكي و حاكميت سياسيهر نك اورته دن قالماسنده عالم نصرانيتك هر طرفي يكدل وهم فكر اولديغني تماميله كورلدي .

احتمال حقيقت حالك اظهاري خصوصنده كي فكرمزي تعصبه حمل ايدنلر بولنه بيلير . تعصب كله سنك تضمن ايتديكي ؛ شو زمانلرده اوروپا متفكريني لسانلر نده او قدر غريب معالرده تداول ايدبور كه ارتق انسان بولنديغني محيط اجتماعي اونه درق رومانك اك بيوك مجالس روحانيه سي طرفدن اصدار ايدبلان فرمانلره اداره اولنيور وانسانلري بازجه آمال ايدر ك حيوان سوري سي كي فوللانق ايجون بر طاقم خرافاتله ملو و مخوف جهنم غيالريني ارانه ايده جك الهه لرك مركزز روحانيه يعدم اطاعنده شهر ك سورلري اطرافنده دولاشه جقلريني اعلان ايدن كليسا آيين روحانيسنده كي ترنم اولنان افسانه لري ايشيديور كي كليور .

ارتق دوشونلليكه عالم اسلاميتك يكانه استنادكاهي اولان حكومت عثمانيه نك استقلال اداره سنه مدهش بر ضربه نك سقوطيله قوه خياليه ده متصور بر فكر ك انحق بوضورتله وجود بوله بيله جكي حقيه اكلاشلمشدر اوروپا دول معظمه سنك بتون آمال و افكار ديپلوماتيقيه سي دولتلر آره سندن حكومت عثمانيه نك چيقاريلسيه افكار مصوره نك حصول دولتلر اجراسي حاصل اوله جغني مركززنده بولونديغندن اوچ درت عصر دنبري متصل بوضايه نك تايمينه چالشمش و حاكميت سياسيهر اسلاميه نك برر جزئي اولان اوافق

باب عالی تصدیق ایتمه باشلادیلر . حالبوکه حکومت عثمانیه بوحضرتی رد ایتدیکنندن روسیه حکومتی اعلان حرب ایتدی .

ایشته ترکیه نك موجودیت سیاسیة سنی احما وبتون بتون اورته دن قالدیرلسنه نیت ایتمش اولان روسیه ایچون بوندن بویوک فرصت اوله مزیدی . چونکه حکومت هنوز اوکی حربک اثر تخریباتی تعمیر ایدمه مش اولدیغی حالده شمیدی ده حرب ایتک دولتک کندیسی بردها طولایله میه جق وبلکه حیانه خاتمه ویره جک بر ماهیتی حاز بولنیوردی .

اوزمان روسلرک استانبوله قدر کیرمی اوروپا حکومتلرینک آمالنه موافق کلدیکندن بر دیره ایشی صلحه باغلیه رق (۱۸۲۹) تاریخ میلادیسنده ادرنه معاهده نامه سی امضالاندی ، حالبوکه سلطان عبدالحمیدک حلوسنی متعاقب روسیه نك اثر تشویقی اولمق اوزره بالقانلرده ظهور ایدن اختلال اماره لری ترکیه نك بر قسمنک ده قطع وانفکاکنه سببیت ویردیکی کبی ، بو سفر روسلرک ایستفانوسه قدرکلوب استانبول قالدیرملری اوزرنده روس قلنجلری شاقیر دامغه باشلادی . بناء علیه دولت علیه نك اک بیوک فلاکتی مشعر اولان ۱۸۷۷ ده کی ایستفانوس معاهده سی امضالاندی ، بالاخره مذکور معاهده نك تدقیق موادی ایچون دولتر طرفندن منتخب مرخصلر برلین ده بر قونغرہ عقیدله معاهده نامه ده درمیان ایدیلان شرائطک بر درجه یه قدر تخفیفنه موفق اوله بیلمشلردر .

بناء علیه یکدیگری تعقیب ایدن بو وقایع الیمده بیکلرجه بیچارگانک ، یتیم و معصوملرک خاک مذلتده اقان قانلر ایچنده یوزدکلری کورلش و بجه نیجه معموره لر هدم و تخریب ایدیلرک بشریتک مسکن و مأوا سی اولان اوشهرلری انغین رینه دونمش وبتون سحرالر مسلمان قانلر بله بویانه رق اوخچیع ملحمه کبر الیمده کتیرلش در .

بوکون ایسه زواللی عالم اسلام دهرک اک بیوک الام و کورانی ایچنده کوزلرلری قیزاردان قانلی صحنه لر قارشوسنده بولنیور : بر طرفدن بیچاره طرابلس غرب دشمنلرک ید اغتصابنه کچمک اوزره . سکنه سی جنوارلرله بوغشور ، حاکمیت اسلامیة نی تمیل ایدن ، اسلامیتک یکانه استنادکھی اولان عثمانلی دولتنک بر ولایتی ضبط ایتک ایچون شقی بر حکومت ، دیگر طرفدن روسیه آسیانک اک محشم بیکلرله سنه ک مدنیت و عنعنات تاریخیه مالک بر دولت اسلامیة نك اضمحلال حیاتی ایچون اوغراشیور . ایران مالیه مشاوری امریقالی موسیو - مورغان شوسترک - نیورق هرالد غزته سنده نشر ایتدیکی مقاله ده شوسوزلری انظار اسلامیة به وضع ایدیورم بو حقایق علویه نك بزم ایچون نه قدر اهمیتله تلقیسی لازم کله جکنه شبه ایدلر :

« روسیه وانکلتره دولتلری ایرانک محو اولمسنه قرار ویرمشلردر ، بوسبیله بز قدیم بر ملتک بوغازلنمقده اولدیغی کورمکه تحمل ایتمه ملی یز . وطنداشلرم ، اوروپا مدینتی ایله حکومتلری حقنده مداخل اجرا اولندیغی ایشیدیرلرسه ایران فاجعه سنی تخطر ایتدیرلر . اوروپا اسلامیتی هرکون دها زیاده ازعاج ایتمکده در . بونلری کوروب حس ایتمه مک ایچون

تفک حکومتلرک اورته رق قالمسنه چایشه رق « قلیدن اکثره » دستور اجتماعسنه توفیق حرکتله بر موجودیت سیاسیة مالک اولان فاس و ایران حکومت اسلامیة سنک احمای حاکمیتی ایچون اوغراشمشدر .

ذاتاً بو بیچاره حکومتلر ، اوتهدنبری آردی آرقه سی اکیلمیان اوروپا لیلرک مداخلات و تکالیف ثقیله لرینه معروض قاهره اولدقجه حاکمیتلری متزلزل بر حاله کلش ایدی .

وسيله مداخله تشکیل ایدن اعبابک نه کبی شیلر اولدیغی اکلامق ایسترایسه ک قیصه جه دیرزکه : اوروپا لیلر مسلمان بر حکومت مستقانه نك اداره داخلی سنده ظهور ایدن هر بر حادته اوروپا لیلر ایچون بر وسیله مداخله تشکیل ایدر .

بناء علیه اوزماندنبری بتون سلسله حادثات کوستریورکه محضا بومقصدله دولت علیه نك باشنه اوروپا دولتلری طرفندن بیکلرجه غائله لر آچلدی ، تعقیب ایدیلان مقصدک حیز آرای حصول بولمسنده کوریلان صعوبت فکرلرینک تعطیلنه بر مازمه تشکیل ایدمه مدی .

ترکیه بر دوره تجده کیردی ، اداره مشروطه نی اعلان ایتدی . فقط حقیه موجودیتی کوسترمه مدی ، مناسبات خارجیه مزده کوریلان کرکینکلری تعمیر و ازاله ایدجک سالم بر پولتیقه تعقیب اولنه مدی . مالیسور مستقانه قاره طاغک حرکت تجاوزکارانه سی بر حکومت معظمه نك نفسی رنجیده ایدجک بر ماهیتی حاز بولنیوردی . ایچون بی طرفانی اعلان ایدوبده عصانه آغوش حمایه سنی آچدی ؟ مالیسورلری تسلیح ایدن کیمدی ؟ طبیعی بونلر ایشک بر اجنبی پارمنیه قارشیدرلدیغی کوسترمه می ؟ حقیقتک بو قدر آشکار اولمسنه نظراً ترکیانک اوروپا دولتلرینه مراجعتی ، پروتستوسی سمع اعتباره آلمدی .

اصل اغلانه جق روسیه نك علناً ایشک عامل و مشوقیم طرزنده اولتیا تومی درکه ، ایشک کیملر طرفندن میدان کتیرلدیکنی پک کوزل کوستردی .

بیوک پترونک روسیه سرای قرالیسنک آبده محفظه سنده بر اقدینی وصیتنامه احفادینک اعماق قلبیه سنده مهم بر صورتده یراشمشدر . حتی ۱۸۱۲ تاریخ میلادیسنده بکرش معاهده نامه سنک امضالانمسنی متعاقب روسیه موره اهالی خرسنیانیه سنی اختلال و استقلاله تشویق و اونلره مظاهرتی وعد ایتمش ایدی . چارک افسادات خفیه سنده بنا مرکز ی پترسبورغده اولمق اوزره غراندوقلردن برینک تحت ریاستنده بر جمعیت اختلالیه تشکی ایتمش ، آزمدت صکره موره شبه جزیره سی آتش اختلال ایچنده قالمش ، هر طرفدن استقلال صدالری بوسکلمیه باشلایه رق حکومت عثمانیه نی بر موقع مخاطره یه القا ایتمشدر .

بونک اوزرینه اوروپا دولتلری همان باب عالی به موره لیلرک مطالباتی اسعاف ایتک خصوصنده نوطه لر تبلیغ ایدره ک استقلال لرینی تصدیق ایتدیرمک ایچون روسیه ، فرانسه وانکلتره دونمالمی موره شبه جزیره سی سواحلی دولاشغه وناوارینده بولنان عثمانی و مصر سفان حریبه سنی احراق ایتمکله برابر یونان لیلرک ترویج آمالی ایچون

اوروپا حکومتارینک وبالخاصه انکلتزه خارجیه ناظرینک قلبی وجودینک صاغ طرفنده بولمش اولدیغنه اینامق لازم کایر . . .
ارتق حقیقتک بوتدر ترجانی اولان موسیو مورغان شوستر شو افادسیله سیاست دوایهنک باخصوس اوروپا محیطندکی ال بیوک بررکنی بیان ایتش اولیور .

بنابرین عالم مدینتی تدھیش ایدن منافع خسیسه نتیجه سنده مسلمانلره روا کوریلان بواضا لال پیلانلرینی مدینک غرب محیط اجتماعیسنده اختراع ایدیش بر سیاست ظالمانه دیه تلقیب ایتمکن بشقه چاره بوقدر . ارتق تصبک اوروپاده درجه افراطنی ا کلامق ایچون پاپانک مقدس تسییحاری ایتالیا زرهایلرینک دیرکارینه تعلیق ، آوستریانک ده مایسورلره مناسبات مذهبیسنی وسیله مداخله اتخاذا ایدرک قتولیکک نقطه نظرندن حمایه قالمشیمی بزم ایچون عبرت بخش بر درس تشکیل ایتسه کرکدر .

ظن ایدسه بوقدر براهین واضحه یه نظراً شرق مسئله سنک بر دین ومنفعت غوغاسندن عبارت اولدینی و ایصوفیه قبهسنی ناقوس صدالریله دولدورمق ارزو ایدیلدیکی ا کلاشیلیر .

السید محمد الطاهر

پانسلا میزم

عرب ادباسندن خیراه نام ذات پانسلا میزم حقدنه ( ) غزته سنده یازدینی بر مقاله ده بوجه آتی بعض معلومات ویریور :
« پانسلا میزم) فکری بالخاصه (۱۸۳۹) سنه سنده افغانسته تولد ایتش اولان جمال الدین افغانی نام ذات طرفندن نشرر تعمیم ایدلشددر . مومی الیه اورونک بر چوق ملکیتی طولاشدندن صکره استانبوله کلهرک (۱۶۹۷) سنه سنده پوراده وفات ایلشددر . حتی پارسده بو مقصد ایله بر غزته نشر ایلش ایسه ده بالآخره انکلتزه نك مداخله سی نتیجه سی اوله رق قیادلشددر .

حقیقت شوندن عبارتدرکه الیوم هیچ بر مدبره مالک اولمیان پانسلا میزم ، عمومی بر ساحه ویالکزر محررلر ایله مطبوعاتک دائرة تدقیقاتنده قالمشدر . اسلام مطبوعاتک قسم اعظمی تشکیل ایدن عرب غزته لری بتون کره ارضده حس اولنه حق درجه ده تعمیم ایلشددر . اسیا ، آفریقا ، آمریکا واوروپاده وحی اوقیانوسیاده یکدیگرینه غیر مساوی مقصدارده عرب جراندی موجوددر . الیوم حال ابتدائیده بولنان بوغزته لرک هم فواندی وهم ده محاذیری واردر . جراند مذکورده ده یگی حوادث بولنیور ایسه ده بونلر هم نفسلرینه حاکم بولنمده وهم علی الاکثر افکار عمومی بی وجوده کتیر مکده درلر . شیخ عبده نک حین وفاتنده تلیدلرینه توصیه ایلش اولدینی پانسلا میزم اوج واسطه اجراییه به مالک اولوب بونلرده قونغره ، مطبوعات و تعلیم وتدریسندن عبارتدر . بالجله مسلمان عناصری جامع اولق اوزره بر قونغره تأسسی ، هر زمان

پانسلا میزمک اخص مقاصندن برنی تشکیل ایلشددر . ایلك تصور ایدیلن پانسلا میزم قونغره سنک عقدا ایدیله مدیکی یوقاریده ذکر ایدلشدی . بر قاج سنه اول قریمده باغچه سرایده منتشر ترجان غزته سی مدیری اسماعیل غاسپر نسکی قونغره نك مصرده انقادینی تکلیف ایتدی مصر لیلر تکلیف واقعی کمال خواهشله قبول ایدرک بتون عالم اسلامه دعوتنامه لر کوندر مشلر سه ده یوم معینده کیسه قونغره ده حاضر بولندی .

مصرده منتشر (منار) غزته سنک صوک نسخلرندن برنده دخی یکی بر قونغره عقدینک مذکور غزته محارلرندن بری طرفندن تکلیف ایدلدیکنی کوردم . بو تصورده حسن نیتک عدم موجودیتندن دکل ، تشبث واقمک مشکلات مادیه سنندن طولایی موقع اجراییه وضع ایدیله میه جکدر .

ایکنجی واسطه اولان مطبوعات ده پانسلا میزم فکرینک فوق العاده تر قیسنه بادی اولمقددر . بتون کره ارض اوزرنده انتشار ایدن اسلام غزته لرنده بو تمایل موجود اولوب جراند مذکور هر طرفه نشر ایدلمکده در . بر غزته ویا خود بر مجموعه نك محتویاتی تدقیق ایدلدیکی زمان اوروپا موجودیتندن بیله شبهه ایدیلن عرب جراندینک اهمیتی باعث حیرت اولور . بونلر تاریخ اسلامه ، علمه ، عنعنات قدیمیه عائد بر چوق معلوماتی جامع بولنمده و عربستان ، اوقیانوسیا ، هندستان و آمریقادا اوقونمقددر . بتون کره ارض اوزرنده بولنان مسلمانلر آرسنده مطبوعات سایه سننده تأسس ایدن بو مظاهرتی مثبت ده بر چوق مثال ذکر ایدیله بیلور .

اوجنجی واسطه اجراییه ده تعلیم و تدریسدر . بالجله عالم اسلامده بر حمای تدریس ، بر عطش علم و عرفان آثاری کورلمکده در . هر یرده یکیدن مکتبلر تأسس ایدیلدیکی کورولیور . یقین وقته قدر سوریه نك بتون شهرلرنده دیوارلرده شو سوزلر کورولیوردی :

« اوکرن دلیقانی ، جهالت خجالتدر . » فقط پانسلا میزم یالکزر ابتدائی مکتبلرک دکل ، بلکه دارالفنونلرکده تأسسی آرزو ایدییور . جامع الازهر دارالفنونی تجدید وایجابات حاضره مدنیه درجه سنه اصعاد ایدلدیکی صره ده بری مصرده و دیگر ده هندستانده ده ایگی دارالفنون تأسس اولنیور . کچنلرده سوریه ده دخی بر مسلمان دارالفنونی وجوده کتیرلمسی موضوع بحث اولش ایسه ده بوبابده شمعی به قدر قطعی اوله رق هیچ بر شی یا بلدی .

هندستان مسلمانلری میانده کی ترقیات بالخاصه احمد خانک اثر همتیدر .

کلکته و بومهای شهرلرنده تربیه اسلامییه به متعاق قونفرانسلر ویرلمکده در . آلیغارده بر مسلمان دارالفنونی وجوده کتیرمک ایچون ایجه زماندن بری چالیشان راجه محمود آباد دخی حکومتک موافقتی استحصال ایلشددر .

اوقیانوسیا مسلمانلری صومالرا ده بر مسلمان مکتبی تأسس ایتشلردر ، جاواده دخی عربجه غزته لر نشر اولنیور . فقط پانسلا میزم حیاته نك